

TOPLUMSAL DÖNÜŞÜM İÇİN SOSYAL GİRİŞİMCİLİK REHBERİ

HÜLYA DENİZALP



STGM
Sivil Toplum Geliştirme Merkezi
Civil Society Development Center

TOPLUMSAL DÖNÜŞÜM İÇİN SOSYAL GİRİŞİMCİLİK REHBERİ

Hazırlayan

Hülya Denizalp

Düzeltili

Ali Serdar

Yayıma Hazırlayan

Gamze Göker

Grafik Tasarım

Banu Çetintaş

Basım

Odak Ofset Matbaacılık

GMK Bulvarı 32/C Demirtepe, Ankara

Tel: (312) 230 02 49 | Faks: (312) 229 34 33

EYLÜL 2007, ANKARA

Bu yayının içeriğinden yazarı sorumludur ve kitabın Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıttığı düşünülmemelidir.



İÇİNDEKİLER

1. Sosyal Girişimcilik Nedir ve Neden Önemlidir?	7
2. Sosyal Girişimci Kimdir?	7
3. Sosyal Girişimcinin Sahip Olması Gereken Kişisel Özellikler	8
4. Sosyal Girişimcinin Yaşam Basamakları	9
5. Sosyal Girişimciyi Nasıl Tanırsınız?	10
6. Sosyal Girişimciliğin Topluma Yansımaları	10
7. Bir Sosyal Girişimcilik Örneği: Muhammed Yunus	13
8. Dünyadan Sosyal Girişimcilik Örnekleri	16
9. Türkiye'deki Sosyal Girişimcilerden Örnekler	19

1. Sosyal Girişimcilik Nedir ve Neden Önemlidir?

Girişimciliğin yalnızca ticari alanla sınırlandırıldığı, toplumun sosyal sorunlarına çözüm arayanlara ise hayalci denildiği bir dönemde sosyal girişimcilik, toplumların kalkınmasında önemli rol oynamıştır. Sosyal girişimciler yüzyıllardır toplumların alışlagelmiş davranışlarını değiştirerek dönüşümlere yol açmışlardır. 1980 yılında Bill Drayton isimli bir Amerikalı bunu sosyal girişimcilik olarak tanımlamış ve bu sayede farkındalığı artırmıştır. Böylece kendinde bu potansiyeli gören kişilerin yolunu daha çabuk bulmasına ve işbirliği imkânlarının artmasına yol açmıştır.

“İnanırsan yapabilirsin” sözü gerçekten de herkes için geçerlidir. Yapılan işlerin kapasitesi değişebilir, ama herkesin toplumsal sorumlulukta üstlenebileceği ve başarabileceği işler olduğu da bir gerçektir. Unutulmaması gereken en önemli nokta, toplumun yapısına özgü ve halkı kavrayabilecek yenilikçi çözümler üretebilmek gerektiğidir ki bunun için de ileri görüşlü olmak gerekir.

Sosyal girişimcinin görevi, toplumda yaşanan bir sorun olduğunda, bunu fark ederek gerekli çözümleri üretmektir. Sosyal girişimci neyin yolunda gitmediğini bulur, toplumu yeni sıçramalara ikna eder ve sistemi değiştirerek sorunun ortadan kalkmasını sağlar. Sosyal girişimciler yalnızca balık vermek ya da balık tutmayı öğretmekle yetinmez, balık endüstrisinde bir devrim yaratana dek dinlenmeksizin çalışırlar.

Geniş çerçeveli sosyal problemleri teşhis etmek ve çözmek için bir sosyal girişimciye gereksinim duyulur, çünkü bir sosyal girişimci, tüm sistem dönüşene dek yılmadan çalışmayı sürdürebilecek vizyon ve kararlılığa sahiptir.

2. Sosyal Girişimci Kimdir?

Bir sosyal girişimci, toplumun karmaşık sorunlarına çözümler üretir. Çözüm üretirken de daima olaylara olumlu yaklaşır. Eleştirdiği her şeyin bir gün bir şekilde çözülebileceğine inanır. Girişimci, genel anlamda, üretim için gerekli kaynakları bir araya getiren kişidir. Girişimcilik de, girişimcilerin risk alma, fırsatları kovalama, hayata geçirme ve yenilik yapma süreçlerinin bütünüdür. Bu yüzden ki hem şirket kurma süreci hem de yenilikler yapma süreci girişimcilik kapsamındadır.

Sosyal girişimci ise, tıpkı özel sektör girişimcilerinde olduğu gibi risk alarak toplumsal alanda yenilik yapan kişidir. Fırsat yaratır, risk alarak fikrini gerçekleştirmeye çalışır. Hedefi, toplumsal sorunların toplumla uyuşan, yeni, özgün yollarla çözümlenmesidir. Çünkü ticari girişimci başarılı olamadığında kendisi ve yakın çevresi zarar görür, ama sosyal girişimci yanlış yaptığında toplum zarar görebilir.

Sosyal girişimci, yaşadığı toplumda ortaya çıkan sosyal aksaklıkları fark ederek o güne kadar akla gelmeyen ya da cesaret edilmeyen bir yaklaşımla sorunların üzerine giden; yaratıcı, ısrarcı, duyarlı, gerçekçi tavırları ile fark yaratan ve toplumun güvenini kazanan kişidir.

Sosyal girişimci bunu yaparken

- > Bir sorunu tespit eder,
- > Yeni bir proje üretir,
- > Yeni bir yöntem geliştirir,
- > Yeni bir kaynak oluşturur,
- > Kendinden sonra projenin sürdürülebilmesi için yöntem bulur.

Sosyal girişimciler, ticari girişimcilerin de sahip olduğu vizyon, yaratıcılık ve olağanüstü kararlılık gibi özellikleriyle, yaşamlarını toplumsal sorunlara yeni çözümler üretmeye adanmış olan kişilerdir. Her kültürde bulunan bu özgün bireyler kendi alanlarında (çevre, eğitim, sağlık, insan hakları, toplumsal gelişme), bir sonraki adımı öngörebilirler ve bu öngörü toplumun benimsediği bir oluşum hâline gelinceye kadar da yılmadan projeyi takip ederler.

3. Sosyal Girişimcinin Sahip Olması Gereken Kişisel Özellikler

- > Toplumsal sorunların farkında olmak,
- > Başarılı olma isteği,
- > Mücadelecilik ve azim,
- > Sorumluluk ve risk alabilme arzu ve yeteneği,
- > Yaratıcılık ve fırsatları sezebilme yeteneği,

- > Planlı çalışma ve araştırma yeteneği,
- > Başkalarıyla çalışabilmek, onlara güvenebilmek ve ilişki içerisinde olduğu kişilere güven verebilmek,
- > Eksikliğini, sınırlarını bilmek ve tavsiyelerden yararlanabilmek,
- > Zor şartlarda ağır çalışmalara hazır olmak,
- > Kendini geliştirme arzusu,
- > Başkalarını etkileyip onları da çalışmaya katabilmek.

4. Sosyal Girişimcinin Yaşam Basamakları

a. Çıraklık

- > Yetenek ve tecrübe kazanılır.
- > Toplumun sorunları belirlenir.
- > Yeni fikirler oluşturulur, araştırılır ve tanıtılır.

b. Fikri Hayata Geçirme (Ustalık)

1. Basamak

- > Bütün zaman / enerji yeni fikirlerin uygulanmasına adanır.
- > Programın modeli ve temeli kurulur.
- > Çevreden destek alınır.

2. Basamak

- > Fikir, bölgesel ve ulusal alanda yayılır.
- > Kurum ve kaynaklar bir araya toplanır.
- > Üretilen fikir takdir edilecek hâle gelir.

3. Basamak

- > Yeni fikir ve uygulamalar topluma uyarlanır.
- > Bu uygulamalar sonucunda toplumda geleneksel alışkanlıklar değişir.
- > Girişimci yeni projeler geliştirmeye ve sosyal alanda çalışmaya devam eder.

5. Sosyal Girişimciyi Nasıl Tanırırsınız?

- > **Yeni Fikir:** Toplumsal bir ihtiyacı çözecek yeni bir fikre sahiptir.
- > **Yaratıcılık:** Hedef tespitinde ve sorun çözümünde yaratıcıdır.
- > **Girişimcilik:** Sonuna kadar fikrinin peşinden gider.
- > **Sosyal Etki:** Fikrin etki alanını toplumun büyük bir kesimini kapsar duruma getirir.
- > **Etik Doku:** Çevresinde ona inananlardan oluşan kişiler toplanır.

6. Sosyal Girişimciliğın Topluma Yansımaları

İnsanlık tarihi boyunca daima sosyal girişimci özelliklerine sahip kişiler yaşamıştır. Örneğın Florence Nightingale, 1800'lerde sağılık alanında bir devrim yaparak çağdaş hemşirelik sistemini kurmuştur. 1980 yılında Ashoka, sosyal girişimcilik kavramını tanımladı ve bu yönde çalışmaya başladı. İlk önce bu kavram sosyal girişimciliğeye yatkın kişiler dışında kabul görmedi.

Ashoka Uluslararası Sosyal Girişimciler Ağı, 1980 yılında Bill Drayton tarafından Hindistan'da kurulmuş, dünya çapında sosyal girişimciliğey destekleyen ve kâr amacı gütmeyen bir kuruluştur. Bu ağı, 60'tan fazla ülkede 1800'den fazla **Ashoka** üyesine destek vermektedir. Ashoka; sağılık, eğitim, çevre, insan hakları, kalkınma ve sivil inisiyatifin geliştirilmesi alanlarında çalışan sosyal girişimcileri kendilerini, dolayısıyla işlerini geliştirebilmeleri için uluslararası düzeyde maddi ve manevi olarak desteklemektedir (www.ashoka.org).

1980 yılından sonra gayet yavaş ilerleyen hareket, sosyal girişimcilerin başarıları gözler önüne serilmeye başladıkça dikkat çekti. Yıllar geçtikçe bütün dünyada hem sosyal girişimciler hem de diğey STK'lar yenilikçi ve yaratıcı görüşlerin önemini ve girişimciliğey gereğey fark ettiler.

Yapılan araştırmaya göre sosyal girişimcilerin çalışmaları beş yılın sonunda:

- > Başkaları tarafından yüzde 88 kopyalanıyor,
- > Proje yüzde 59 oranında ulusal politikayı değıştirmeyi başarıyor,
- > Çalışmaların yüzde 97'si devam ediyor,
- > Çeşitli ulusal veya uluslararası kuruluşlar yaratıcı fikirler yarışması açıp toplumun dikkatini çekecek, fark yaratıcı projeler arıyor.

Sosyal girişimcilik konusunda çalışan STK'ların sayısı her geçen yıl artmakta, ulusal ve uluslararası sempozyumlar, çalıştaylar, kongreler, forumlar düzenlenmektedir. Bugün Ashoka'nın yanı sıra sosyal girişimcilik alanında çalışan STK'ları şöyle sıralayabiliriz:

- > **Schwab Vakfı:** www.schwabfound.org
- > **Institute for Social Entrepreneurs:** www.socialent.org
- > **Skoll Vakfı:** www.skollfoundation.org
- > **Acumen Vakfı:** www.acumenfund.org
- > **İrlanda Vakfı:** www.irlsfund.org

Sosyal girişimcilik konusunda ödül veren vakıf ve okulların sayısı da giderek artmaktadır. Bunlardan birkaçının internet adresleri şöyledir:

- > www.atlasasusa.org
- > www.gordon.tufts.edu
- > www.iadb.org
- > www.omidyar.net

Her geçen yıl üniversiteler, sosyal girişimcilik eğitimini programlarına dâhil ediyorlar. Bunlardan birkaçını şöyle listeleyebiliriz:

- > **Stanford Graduate School of Business** / ABD
- > **Harvard Business School** / ABD
- > **Fuqua School of Management, Duke University** / ABD
- > **University of Chicago** / ABD
- > **Amos Tuck School of Business, Dartmouth University** / ABD
- > **University of California, Berkeley** / ABD
- > **Wharton School of Business, University of Pennsylvania** / ABD
- > **Alberta School of Business, Canadian Centre For Social Entrepreneurship** / Kanada
- > **Asian Institute of Management** / Filipinler
- > **Oxford University** / İngiltere
- > **London School of Economics** / İngiltere
- > **University of Warsaw** / Polonya

Kitaplar

Sosyal girişimcilik konusunda kitaplar da yazılmaya başlanmıştır. Bunlardan en çok bilineni David Bornstein'in yazdığı "How to Change the World?" (Dünya Nasıl Değiştirilir?) adlı kitaptır. "How to Change the World?", internetteki kitap satış sitelerinden Amazon'da (www.amazon.com) 2004 yılında kendi türünde en çok satan kitap olmuştur. Ayrıca Hindistan'da da 2005 yılında 1,5 milyon adet satmıştır.

Sosyal girişimcilik ile ilgili yazılan diğer kitaplara şunlar örnek olarak verilebilir:

1. Dick Atkinson. Cities of Pride: Rebuilding Community, Refocusing Government.
2. Asa Briggs. Michael Young: Social Entrepreneur.
3. Peter Brinckerhoff. Mission-Based Management: Leading You Not-for-Profit in the 21st Century.
4. Peter Brinckerhoff. Social Entrepreneurship: The Art of Mission-Based Venture Development.
5. J. Gregory Dees. Enterprising Nonprofits: A Toolkit for Social Entrepreneurs.
6. J. Gregory Dees. Strategic Tools for Social Entrepreneurs: Enhancing the Performance of Your Enterprising Nonprofit.
7. Shirley Sagawa. Common Interest, Common Good: Creating Value Through Business and Social Sector Partnerships.

Diğer STK'lar ve bazı yerel yönetimler sosyal girişimcilerin kullandığı çözüm yöntemlerini taklit etmeye başlamışlardır. Bu taklit edilme, ticari girişimciliktekinin aksine sosyal girişimcinin arzu ettiği bir şeydir. Çünkü böylelikle toplumda bir değişim başlayabilir. Hâlbuki iş dünyasında rekabetin acımasızlığı nedeniyle kişinin fikrini rakiplerinden saklaması gerekmektedir. Buradan da anlaşılabilir gibi, sosyal girişimci temel özellikler bazında ticari girişimci ile aynı özelliklere sahip olsa da felsefi olarak tamamen farklı bir algılama ve davranış sergilemektedir. Bugün Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler gibi büyük kuruluşlar bile toplumsal sorunların çözümünde yaratıcı fikirler aramaktadır. Çünkü toplumsal sorunların çözümünde kullanılan alışlagelmiş yöntemler halkın ilgisini çekmediği gibi, STK ya da kamu kurumları da bu çözümleri uygulama noktasında isteksiz davranmaktadırlar.

7. Bir Sosyal Girişimcilik Örneği

Muhammed Yunus / Bangladeş (2006 Nobel Barış Ödölü Sahibi)

Bu, eylemi ve düşüncesiyle, ekonomik, siyasi ve dinî önyargıları hiçe sayarak kendi inancını kabul ettirmeyi başaran eşsiz bir adamın öyküsüdür. Yoksulluğu yenmek için çok büyük projeler ortaya atmak yeterli değildir. Önemli olan ekonomik zincirin ilk küçük halkası olan "insan"ın yardımına koşmak ve ona yeniden umut vermektir. Dünyanın en zor koşullarına sahip ölkelerinden biri olan Bangladeş'te, Muhammed Yunus, milyonlarca kişinin kaderini belirleyen ve dünyadaki ekonomik ve siyasi sorumluların beğenisini kazanan bir devrimi sessizce geręekleřtirdi. Muhammed Yunus'un kurduğu Grameen Bank (Yoksullar Bankası), çok yoksul insanlara, hiçbir geri ödeme garantisi olmayanlara ve geleneksel kurumların tamamen reddettiği kişilere kredi vermektedir.

Ölkesinde bir üniversitede ekonomi bölümü başkanı olan Muhammed Yunus 1974 yılında Bangladeş'in açlığın pençesine düşmesi ile ders kitaplarını terk ederek geręeđe döner. Yeniden öğrenci olup sorunların nedenlerini anlamak için köylerde çalışmayı seçer. İlk görüştüğu yoksullardan Safiye Begüm'ün bambu tabure yaparak sattığını, tabure yapacak bambuyu satın alacak parası olmadığı için, malzeme satan aracıya borçlandığını, bu yüzden yaptığı tabureleri her akşam satmak zorunda olduğunu ve bütün bu işten sadece 2 cent kazandığını öğrenir. Borç para bulup, kendi malzemesini alabilirse de daha fazla kazanacağını. Malzemeyi alması için gerekli tutar ise 22 centtir. Muhammed Yunus, bulunduğu köyde öğrencileriyle araştırma yapmaya devam eder ve 42 kişinin borç aldığını ve aldıkları toplam borç tutarının ise 27 dolarından az olduğunu tespit eder. "42 ailenin çektiği bütün bu çile 27 doların yokluğundan mı?" der. Önce bu fonu bireysel olarak karşılar. Ancak kendi geçimini sağlayamayan bir toplumun parçası olmanın utancıyla o gece uyuyamaz.

Grameen Bank (Yoksullar Bankası) ve Mikro Kredi

Prof. Dr. Muhammed Yunus'un Bangladeşli yoksullar için kredi isteğini banka saçma bulmuştu. Ancak Yunus, bankanın üst düzey yöneticilerini deneme amaçlı olsa da bu iş için ikna ederek küçük bir miktar fon alabildi. şimdi sıra krediyi alacak köylüleri ikna etmeye gelmişti. Yunus, bunun için ekonomi bölümünden öğrencileriyle ekipler kurdu. Bizzat öğrencileriyle köylülerin ayaklarına kadar gidiyor, onları tefecilerin

elinden kurtaracak olan düşük faizli bu kredileri almaları için ikna etmeye çalışıyordu. Köylüler başta şaşırıyor, ayaklarına kadar gelen bu kişilerden çekiniyor ve bir anlam veremiyorlardı. Tabii bir de kazançları tehlikeye giren tefeciler de onları engellemeye çalışıyorlardı. Sonunda Yunus'un azmi galip geldi.

Deneme amaçlı bu model, sabır ve gayretle başarı kazanmaya ve yayılmaya başladı. Yunus'a, verdiği kredileri tekrar toplayamayacağını söyleyen klasik bankacıların hepsi mahcup olmuştu. Zira Yunus bu fırsatı hayatlarında belki tek bir defa yakalayan bu yoksulların ne yapıp edip borçlarını geri ödeyeceğini biliyordu. Ayrıca krediyi tek bir ferde ya da aileye değil, beşer kişiden oluşan gruplara veriyor, böylece grup üyelerinin birbirlerini hem desteklemesini hem de denetlemesini sağlıyordu. Bir de kredileri evin yükünü taşıyan anneye vererek, erkeklerin bu paraları çarçur etme ihtimalinin önüne geçiyordu. Kısa zamanda çok başarılı olan bu model için ayrı bir kurum kurma izni de alındı ve Grameen Bank (Yoksullar Bankası) kuruldu. Grameen Bank deneyimi, ne kadar küçük olursa olsun, finansal sermaye verilmesi hâlinde yoksulların kendi yaşamlarında inanılmaz bir değişim gerçekleştirebildiklerini göstermiştir. Bazıları çeltik ayıklamak, bazıları pirinç işlemek, bazıları çanak çömlek yapmak, bazıları da inek satın almak için 20, 100 ya da 500 dolara gibi az miktarda paraya gereksinim duyuyorlardı.

İnsanlık çeşitli biçimlerde fırsat eşitliğini sağlamaya çalışmış, ancak yoksulluk sorunu çözümlenememiştir. Yoksullar devletin bakımına terk edilmiştir. Devlet desteği ile ne kadar çok şey başarılırsa başarılırsın, kuşkusuz herkese fırsat eşitliği sağlanamamaktadır. Devlet yardımı ile büyüyen çocuklar genelde bütün yaşamlarını yardım olarak geçirirler.

Kredi almak her insanın hakkıdır. Her yoksul insana, sorumluluk alma ve insanlık onurunu geri kazanma hakkı verilmelidir. Grameen Bank dünyanın pek çok ülkesinde kredilerini teminatsız olarak yoksul insanlara vermekte, kredilerin geri ödemeleri ise haftalık olarak yapılmaktadır. Tutar olarak çok küçüktür, ama yoksul insanları kendi yaratıcılıkları ve becerileri ile açlık sınırından çekip, bu sınırın üstünde tutmaya çalışması bakımından bu krediler önemlidir. Hedef kitleleri daha çok yoksul kadınlar olan Grameen Bank'ın kredilerin geri ödeme oranının yüzde 97'nin üzerinde olduğu ifade edilmektedir.

Grameen Bank'ın hisseleri devlete ve müşterilerine, yani yoksullara aittir. Banka, ancak masraflarını çıkaracak kadar bir faiz karşılığında birkaç dolardan birkaç yüz dolara kadar kredi vermektedir. Banka şubeleri mütevazı ve az sayıda küçük ofisten oluşmaktadır. Zira onların asıl şubeleri, bisikletleriyle her gün köy köy dolaşan idealist çalışanlarıdır.

1976'da 42 kişiye 27'er dolar kredi vererek işe başlayan Grameen Bank, 1997 yılında 2,4 milyar dolar kredi dağıtmıştır. 38 bin köyde, 2 milyonu aşkın kişinin ayağına gidip kredi veren bankanın şu anda 110 ülkede 1105 şubesi ve 13 bin çalışanı vardır.

Mikro kredi sisteminde ilk hedefin kadınlar olduğunu söyleyen Yunus, "Kadınların doğal bir yöneticilik yetenekleri var, az parayla çok iş başarabiliyorlar. Bu parayı tamamen çocukları ve evleri için kullanıyorlar, çok daha fedakârlar. Erkekler ise ellerine geçeni daha çok kendi ihtiyaçları için kullanıyorlar, onlardan olumlu sonuç almak zor" demektedir. Bugün, Muhammed Yunus'un verdiği kredilerden Bangladeş nüfusunun yüzde 10'undan fazlası faydalanmaktadır.

Önceleri bu modeli görmezden gelen Dünya Bankası, daha sonra bankaya kredi desteği vererek başarıyı sahiplenmeye çalışmış, ancak Muhammed Yunus bu tip bir desteği reddetmiştir. Yunus'a göre, dünyada yoksullukla mücadele için kurulan uluslararası bir kuruluş olan Dünya Bankası çok yanlış çalışmaktadır. Merkezi New York'taki bir gökdelende (fildişi kule) olan banka, bir ülkeye kredi vermeden önce on binlerce dolar maaş alan uzmanlarını binlerce dolar harcırahla inceleme için göndermektedir. Pahalı otellerde kalan bu uzmanlar ülkenin birkaç önde geleni ile görüşüp problemleri anlamaya (!) çalışmakta ve çoğu zaman kredi vermeden geri dönmektedir. Kredi verdiği durumlarda ise zaten yüksek bir faizle verilen bu para, gerçekten ihtiyacı olanlara gidene kadar hortumcuların elinde kuşa çevrilmektedir. Grameen Bank modelinden, kapitalizmden başka çıkar yol görmeyenlerin alacakları birçok ders vardır.

8. Dünyadan Sosyal Girişimcilik Örnekleri

1. Fazle Abed / Bangladeş

Fazla Abed, dünyanın en büyük sivil toplum kuruluşunun kurucusudur. Bu kuruluşun 30 binin üzerinde çalışanı vardır. Abed, eğitim, sağlık, sosyal ve mali işler konusunda yeni fikirlerin ortaya çıkmasına öncülük etmiştir. Ayrıca yerel kalkınma için bölge insanlarına yetki ve ihtiyacı olan milyonlarca kişiye de hizmet vermiş; "Yoksulluğun gücünü organize etmiştir." Çalışmaları başka ülkeler tarafından süratle örnek alınmış, modeli bütün dünyaya yayılmıştır. Fazla Abed, çalışmalarının yaygınlaşması için birçok eğitim programı uygulamakta ve kitap yayımlamaktadır (www.brac.net).

2. Peter Eigen / Almanya

Peter Eigen, 1993 yılında kurulan Toplumsal Saydamlık Hareketi'nin kurucusudur. Eigen, yolsuzluğa karşı verilen mücadelenin küresel lideridir. Yolsuzluğun kişisel değil sistemle ilgili bir sorun olduğundan yola çıkarak çeşitli araştırma yöntemleri geliştirdi. Böylelikle programını her seviyedeki insanın anlayıp takip edebilmesini mümkün kıldı. Onun liderliği sayesinde sistemin yerelden küresele doğru değişmesini takip etmek ve yönlendirmek mümkün olabiliyor (www.transparency.org).

3. Oded Grajew / Brezilya

Oded Grajew, Dünya Sosyal Forumu'nun kurucusudur. Kâr amacı gütmeyen 80 bin kuruluşun katıldığı bu forum dünyada kapitalizme karşı alternatif bir çözüm önerisi oluşturmayı amaçlamaktadır.

Grajew, küreselleşen dünyada tek seçeneğin kapitalizm olamayacağını düşünen ve bu konuda çözüm üretmek isteyen kişi ve kuruluşların güç birliği yaptığı uluslararası platform oluşturmuştur. Davos'taki Dünya Ekonomik Forumu'na alternatif oluşturmak üzere çalışmalar yapılmaktadır. Dünya Sosyal Forumu, alternatif bir dünyanın nasıl mümkün olabileceğine ilişkin düşünceleri ve entelektüel sermayeyi geliştirmeyi hedefliyor. Neo-liberal küreselleşmenin, dünyamızda yarattığı derin tahribata karşı etkin bir direnme örgütüyor.

Oded Grajew, aynı zamanda başkanı olduğu Ethos İş Dünyası Sosyal Sorumluluk Enstitüsü'nü de kurmuştur (www.worldforum.org).

4. Alice Tepper Marlin / ABD

Alice Tepper, Uluslararası Sosyal Sorumluluk Vakfı'nın kurucusudur. Bu vakıf, birinci sınıf standartlar oluşturan ve kurumları denetleyen bir kuruluştur. İş yerleri, iş ve toplum için oluşturduğu standartlar (SA8000) dünyada 40'tan fazla ülkede ve 40'tan fazla sanayi dalında kullanılmaktadır (www.sa-intl.org).

5. Jeroo Billimoria / Hindistan

Jeroo Billimoria, Hindistan'da büyük bir problem olan sokak çocukları için yine sokak çocukları tarafından yönetilen bir bedava yardım hattı kurdu. Şu anda 58 şehirde servis veren ve gittikçe yayılan bu sistem, çocukların sadece bir telefon numarası çevirerek 24 saat boyunca gerek polis gerekse sağlık desteği alabilmesini sağlıyor. Şu ana kadar 2 milyonun üstünde çağrı işleme alınmış durumdadır. Bu projenin 100 başka şehirde de başlaması hızlı bir şekilde uluslararası boyuta geçtiğini gösteriyor.

6. Dener Giovanini / Brezilya

Dener Giovanini, dünyada üçüncü en büyük yasadışı ticaret olan vahşi hayvan kaçakçılığına Brezilya'da son vermek için ulusal bir ağ kurdu. İletişim aracı olarak interneti kullanarak 580 organizasyon ve 30 bin bireye ulaştı. Amacını gerçekleştirmek için bazı kuralların değişmesini sağladı. Örneğin, polislerin, soyu tükenmekte olan hayvanlara bakmaktan kaçınmalarını engelledi.

7. J.B. Schramm / ABD

ABD'de yüksek öğrenim paralıdır. Eğer lisede not ortalamanız yüksek ve başarılı bir öğrenciyse ve ekonomik durumunuz iyi değilse burs alarak okuyabilirsiniz. Öte yandan, derslerde çok başarılı olmanız da eğer ailenizin gelir durumu okul parasını ödeyecek kadar iyi ise yine üniversitede okuma şansına sahip olabilirsiniz.

Dersleri orta derecede olan, gelir seviyesi düşük ailelerin çocuklarının üniversiteye gitme oranı yalnızca yüzde 34'tür.

Bunu değiştirmek isteyen Schramm, College Summit adında bir program başlatmıştır. Bu sayede üniversiteye hazırlanma sürecinde pek de şanslı olmayanları dört günlük bir seminerle 6 aylık başvuru sürecine hazırlıyor. Bu seminere katılan düşük gelir seviyeli öğrencilerin üniversitelerden kabul alma oranı, geçmiştekinin iki katını

aşarak yüzde 79'a çıkmıştır. Üniversiteye girenlerin mezun olma oranı ise yüzde 80 gibi çok yüksek bir rakamdır.

Bu gidişle 10 yıl içinde 4 milyon insan orta sınıfa geçiş yapabilecektir.

8. Petra Vitousova / Çek Cumhuriyeti

Petra Vitousova, Çek Cumhuriyeti'nde giderek artan suç oranına karşın, bu olayların mağdurlarının neredeyse hiçbir yasal hakka sahip olmamasına dur demek adına bir dernek kurdu. Bu dernek mağdurlara danışmanlık, olay sonrası psikolojik ve yasal yardım gibi çeşitli hizmetler verirken aynı zamanda ülkede bu konuyla ilgili bir yasanın değiştirilmesini de sağlamaya çalışıyor. Bu reform başka ülkelere de sıçırıyor.

9. Veronica Khosa / Güney Afrika

Güney Afrika'daki sağlık sistemi, Ashoka üyesi Veronica Khosa'yı hüsrana uğratmıştı. Hemşire olan Veronica, hasta insanların daha da hasta olduğunu, yaşlı insanların doktor bulamadığını, boş yatak olmasına rağmen HIV'li hastaların hastanelere kabul edilmediğini görmüştü. Bunun üzerine *Tateni Home Care Nursing Services*'i kurarak, ülkesinde "home care" (evde bakım) anlayışını başlattı. Başlangıçta hiçbir şeyleri olmamasına karşın, Veronica ve ekibi yollara düşerek insanlara evlerinin rahat ve güvenli ortamında, o güne kadar hiç görmedikleri sağlık hizmeti sundular. Sadece birkaç yıl sonra, devlet Veronica'nın projesini kendine uyarladı ve öncü sağlık kuruluşlarının tanınmasıyla bu fikir, Güney Afrika'nın dışına da yayıldı. Veronica gibi sosyal girişimciler, sosyal problemlerin çözümüne geniş bir çerçeveden yaklaşmaktadır.

10. Tomasz Sadowski / Polonya

Tomasz Sadowski, Polonya'da eski sistemden boş kalan devlet çiftliklerine evsizleri yerleştirip onların yaşadıkları çiftliklere sahip çıkmasını ve tarlaları ekip biçmelerini sağladı. Böylelikle hem boş kalan çiftliklerde tekrar üretim başlamış oldu hem de evsizler ev ve iş sahibi oldu.

11. Rogelio Padilla / Meksika

Rogelio Padilla, sokaklarda çalışan ve / veya yaşayan çocuklara barınma, beslenme ve iş imkânı sağlamanın yanı sıra, sevgi dolu bir yuva ortamı yaratarak onların kendi kendilerine yetebilmelerini ve özgüven kazanmalarını sağlıyor.

Görüldüğü gibi, yukarıda verilen 11 örnekte, sosyal girişimci balık tutmayı öğretmeyi değil, balıkçılık sistemine yeni çözüm önerileri getirmeyi amaçlamaktadır. Başka bir deyişle, var olan yapıyı değiştirerek, yeni ve yaratıcı çözümler bulup kabul edilecek hâle getirene kadar mücadele vermektedir. Toplumun tıkanmış noktalarını tespit edip onları dönüştürmeyi sağlayacak yeni fikirler geliştirmektedirler. Sosyal girişimcilerin yarattığı devrim, toplumun kendini yapılandırma biçimini ve sosyal sorunlara yaklaşımını kökünden değiştirmektedir.

Fazle Abed, Peter Eigen, Oded Grajew, Alice Tepper Marlin ve Ashoka kurucusu Bill Drayton geçen sene bir araya gelerek Sosyal Girişimcilik Küresel Akademisi'ni kurdular. Böylelikle sosyal girişimciliğin dünyada gelişmesi ve dünyayı etkilemesi için güç birliği oluşturmuş oldular.

9. Türkiye'deki Sosyal Girişimcilerden Örnekler

Türkiye'de Ashoka

Türkiye'de Ashoka, 22 Şubat 2004 tarihinde resmen faaliyete geçmiştir. Ashoka'nın şu anda 16 üyesi bulunmaktadır. Her bir üye yaptığı çalışmalarla hem toplumsal bir soruna çözüm önermekte hem de model oluşturmaktadır. Yılda iki kez toplanan üyeler sosyal girişimciliği tartışmakta, ortak çözüm önerileri geliştirmektedir. Her yıl düzenlenen mülakatlar aracılığıyla yeni sosyal girişimciler Ashoka Türkiye ailesine katılmaktadır (<http://turkey.ashoka.org>).

Ashoka Türkiye Üyeleri

(Haziran 2007 tarihi itibari ile)

Ömer Madra / Açık Radyo (94.9)

Ömer Madra, haberin alternatif kanallarının olması gerektiğine inanarak insanların en doğal hakkının bilgiye ulaşmak olduğunu savundu. Bağımsız bir yayın organı kurmak için arkadaşları ile harekete geçti ve Açık Radyo'yu kurdu. 10 yıldır 700'den fazla gönüllü program yapımcısı ile çalıştı. Açık Radyo'da 2004'te "Radyona Sahip Çık" sloganıyla bir kampanya düzenlenmeye başlandı. Bu kampanya her yıl dinleyicisinin de desteğini alarak devam ediyor (www.acikradyo.com.tr).

İbrahim Betil / Toplum Gönüllüleri Vakfı

Ticari girişimcilikteki birikimlerini sivil inisiyatif geliştirmek için kullanan İbrahim Betil, gençlere güvenilen, gençlerin yönetimde ve çözümde olduğu bir yapıya inandı. Bunun yanı sıra gençlerin ebeveyni yaşındakilerle birlikte çözüm üretmesinin bilgi ve tecrübe alışverişi açısından da önemli olduğunu savundu. Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG), sosyal girişimci gençler yetiştirirken onları hayata da hazırlıyor (www.tog.org.tr).

Ercan Tatal / Alternatif Kamp

Ercan Tatal, 1997 yılından beri gönüllü olarak engellilerin toplumsal yaşama daha eşit katılmalarını hedefleyen projeler uyguluyor. Yürüttüğü gönüllü ve ücretsiz programlarda 500'den fazla değişik engel grubundan insan sualtı dünyası ile tanıştı. Alternatif Kamp, "Engelsiz yaşam" sloganı ile engellilere ve farklı ihtiyaç gruplarına alternatif sosyal, kültürel ve sportif yaşam alanları açmayı hedefliyor. Kampta dünyanın dört bir tarafından gelen gönüllüler çalışıyor (www.alternativecamp.org).

Güneşin Aydemir / Doğa Derneği

Güneşin Aydemir, yaklaşık 12 yıldır çeşitli doğa koruma projelerinde ve sivil toplum kuruluşlarında gönüllü, yarı gönüllü ve profesyonel olarak destek veriyor. En son çalıştığı Doğal Hayatı Koruma Derneği'nden, yerele yayılmak ve konuyla ilgili bilgiyi daha çok insanla bağımsız bir platformda paylaşmak amacıyla 2002 yılında ayrıldı. Şu anda birçok kuruluşla, ulusal ve yerel düzeyde çalışmalar yürütüyor, tecrübelerini ve bakış açısını onlarla paylaşıyor. Amacı, Türkiye'de doğayı korumak için verilen mücadelede tarafların güçlerini birleştirerek ortak bir platformda güven içerisinde bilgilerini paylaşmalarını sağlamaktır (www.dogadernegi.org).

Halime Güner / Uçan Süpürge

1975'ten bu yana kadın hareketinin içerisinde yer alan Halime Güner, 1996 yılında Uçan Süpürge'yi kurdu. 2002 yılında Yerel Kadın Muhabirler Ağı projesini hayata geçirdi. Türkiye genelinde tek tek illerden başlayarak kadın gündeminin "görünür" kılınmasına, kadın muhabirler yetiştirerek toplumsal cinsiyete duyarlı haberlerin üretilmesine büyük katkı sağladı. Halime Güner, Türkiye genelinde kadın kuruluşları ve grupları ile kamu kurumları ve diğer sivil toplum kuruluşları arasında iletişimin ve diyalogun güçlendirilmesine yönelik çalışmalarını sürdürüyor (www.ucansupurge.org).

Korhan Gümüş / İnsan Yerleşimleri Derneği

Korhan Gümüş'ün asıl ilgi alanı, yerel yönetimlerde tüm tarafların süreçlere dâhil olduğu bir sivil öncelik yaratılmasıdır. Bu ana amacın bir alt kolu olarak büyük deprem riski altındaki İstanbul'da riskleri azaltıcı önlemler alınması için yerel halkı, yerel yönetimleri ve konunun uzmanlarını bir araya getiren risk azaltma atölyeleri düzenlemektedir. Bu şekilde, meselenin muhatabı kişiler, deprem risklerini azaltmak için üzerlerine düşen sorumlulukların farkına varmakta ve bu sorumlulukları yerine getirmek için gerekli desteği alabilmektedir (www.insanyerlesimleri.org).

Mustafa Sarı / Doğa Gözcüleri Derneği

Mustafa Sarı, Van Gölü'nde yaşayan inci kefalinin sürdürülebilir bir şekilde avlanması için çalışma yapıyor. Dünyada sadece Van Gölü havzasında yaşayabilen nadir bir balık olan inci kefalinin neredeyse nesli tükeniyordu. Bu duruma yanlış avlanma ve Van Gölü etrafındaki köylülerin balıkçılık konusundaki yetersiz bilgileri neden olmuştu. 100. Yıl Üniversitesi'nde çalışan Prof. Dr. Mustafa Sarı önce üniversitede Gönüllü İnci Grubu'nu kurdu. Öğrencileriyle Van Gölü'nün etrafını dolaşıp orada balıkçılık yapan köylüler ile görüştü. Önceleri söyledikleri çok iyi anlaşılmadı, ama vazgeçmedi. Pazarda 5 kilosu 1 YTL'ye satılan, fazlası çöpe atılan, boyu zamanla biraz daha küçülen balıkları gördükçe daha da hırslandı. Şimdi, kurduğu Doğa Gözcüleri Derneği ile çalışmalarına devam ediyor. Artık balık bollaştı. 9 köyden 6'sı Mustafa Hoca'nın ne demek istediğini anladı. O şimdi geri kalan 3 köyü ikna etmek için uğraşiyor (www.dogagozculeri.org).

Nasuh Mahruki / Arama Kurtarma Derneği

Arama Kurtarma Derneği (AKUT), 1999 depremi sırasında çok önemli işler yaptı. Çalışmaları başka illerde birçok benzer organizasyonun kuruluş aşamasında model oldu. Şimdi hemen her ilde bir arama kurtarma ekibi görmek mümkün. Uluslararası alanda yaptıkları çalışmalar Türkiye'ye onur verdi. Hedeflerinden yılmadılar (www.akut.org.tr).

Nazmi Ilıcalı / Doğu Anadolu Besiciler Birliği

Emekli edebiyat öğretmeni olan Nazmi Ilıcalı, çiftçi bir aileden gelmektedir. Erzurum çevresinde hem yoksulluk hem de çetin kış koşullarından dolayı tarım gelişmemiştir. Ilıcalı, bu durumu bölgenin lehine çevirmek fikri ile ortaya çıktı. Organik tarım,

topraklar bakir olduğu için bulunmaz bir fırsattır. Şu anda 3 binden fazla çiftçinin üye olduğu birlik, hayvancılık konusunda da organik çözümleri kullanacaktır (*e-posta: daphan25@hotmail.com / Tel: 0442 234 02 16*).

NaŐide Buluttekin / Umut IŐığı Kadın Kooperatifi

NaŐide Buluttekin, Diyarbakır'da yoksul kadınların kendi örgütlerini kurmalarına ve kendi ihtiyaçları için harekete geçmelerine inandığından sahada çalıştığı kadınlarla Umut IŐığı Kadın Kooperatifi'ni kurdu. Diyarbakır'ın yoksul ve suç oranının Türkiye ortalamasının üstünde olduğu bir mahallesinde açtığı ana-çocuk eğitim merkezlerinde, anneleri de eğitim sürecine katarak çocukların sağlıklı olarak gelişimine destek veriyor. Okul öncesi eğitim modelini, bu mahallede yaşayan "mahalle anneleri" aracılığıyla uygulayan NaŐide Buluttekin, çocukların suça ve sokağa itilmesini engelliyor. Kooperatif, kurulduğu 2002 yılından bu yana bin kadar çocuğa eğitim olanağı sağladı (*e-posta: nasideb@hotmail.com*).

Nebahat Akkoç / Kadın Merkezi

Nebahat Akkoç, 1997 yılında Kadın Merkezi'ni (KA-MER) kurdu. Kadınların aile içi Şiddet konusunda acil ve kritik ihtiyaçlarına cevap verirken, aynı zamanda kadınların birer vatandaş, eş ve anne olarak haklarının farkındalığını artırmayı amaçladı. Hâlen Diyarbakır başta olmak üzere Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde 13 ilde kadın çalışması yapılıyor.

Nebahat Akkoç, doğru bir yöntem ve ilişki tarzı ile yaklaşıldığında yöre kadınlarının çalışmaya sahip çıktığına inanıyor. Bu çalışmada destek verenler ile destek isteyenlerin eşit koşullarda bir iletişim içinde olması gerektiğine inanıyor. Akkoç, damdan düşmeyen düşenin hâlimden anlayamacağına dikkat çekiyor. Bu şekilde, kendi ayakları üzerinde durmayı başaran güçlü bir kadın hareketi yaratılmasının mümkün olacağına inanıyor (*www.kamer.org.tr*).

Nevin Eracar / Otistikler Derneği

Psikolog olan Nevin Eracar, her zaman toplumdaki uzaklarda bir yerlerde saklanan ve hatta toplum tarafından dışlanan zihinsel engelli çocukları yeni bir entegrasyon yöntemiyle eğiten ilk kişi oldu. Farklı doğan ve farklı hareket eden insanlarla bir arada yaşamının yollarını topluma gösteren bu yaklaşımı uygulayarak sistematik

bir değişim yarattı. "Farklılıklar ile birlikte yaşamayı öğrenmek" olgusunu ilk önce otistik çocuklar ile yaptığı çalışmalarında hayata geçirdi. Spor / sanat ile tedavinin yanı sıra, farklı olanların topluma uyumunun sağlanmasının, birlikte yaşamayı öğrenmenin herkes için ideal olduğuna inanmaktadır. Bize göre farklı olan, kültürden kültüre değişmektedir. Bu farklılığı anlamaya çalışmak ve kabul etmek herkes için bir kazanç olacaktır. Eracar, "Birbirimizi ne kadar anlamaya çalışırsak kendimizi de o kadar geliştirmiş olacağız" diye düşünmektedir (www.otistiklerderneği.org.tr).

Senem Gül / İlk Adım Kadın Kooperatifi

Senem Gül, İstanbul Nurtepe'de yaşayan kadınlarla birlikte kurduğu İlk Adım Kadın Kooperatifi ile yaşadığı bölgenin sorunlarına çözüm arıyor. Yeni bir kadın liderliği biçimi oluşturan Gül, farklı etnik kökenlerden ve siyasi fikirlerden gelen kadınları aynı çatının altında topluyor. Yoksulluğun ve şiddet olaylarının yoğun görüldüğü bir mahallede, mahalle sakinlerini de örgütleyerek yoksullukla mücadele ediyor. Kadınlar için kolektif iş imkânları yaratıyor. Bu faaliyetlerden sağlanan gelirlerin önemli bir bölümü, kadın ve çocuk eğitimleri için harcanıyor (Tel: 0505 281 76 29).

Şengül Akçar / Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı

Şengül Akçar, inşaat mühendisliği eğitimi almış olmasına rağmen ilgi alanı nedeniyle 80'li yıllarda Kamu Yönetimi ve Çevre Bilimleri Enstitüsü'nde yüksek lisans ve doktora yaptı. 1980'lerde kadın hareketinden etkilenerek bu konuda araştırma yapmaya başladı. 1986'da Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı'nı kurarak dezavantajlı gruptaki kadınların mesleki ve kişisel imkânlarını geliştirmeyi ve toplumdaki rolünü genişletmeyi amaçladı. Kadınların ekonomik bağımsızlıklarını kazanmalarının kapasitelerini geliştirmelerine ve kullanmalarına olanak tanıyacağına inanmaktadır. Bu nedenle kooperatif kurmak isteyenlere destek verilmekte, kadınların kendi ürettiklerini satmalarına ve ihtiyaç duyulan diğer konularda da yardımcı olunmaktadır.

Ayrıca Türkiye'de ilk mikro kredi uygulaması ile beş yıl içinde 5 bin kadını meslek sahibi yapmayı amaçlamaktadır (www.kedv.org.tr).

Tahir Dadak / Diyarbakır Kalkınma Merkezi

Veteriner olan Tahir Dadak, 17 yıl Kalkınma Vakfı ve Sürkal'da (Sürdürülebilir Kalkınma) çalıştı. 2004 yılında Diyarbakır'da sivil inisiyatifin çözümünün farklı oldu-

ğuna inanarak sivil toplum konusunda tecrübeli ve çözümün parçası olmak isteyen on kişi ile bir araya gelerek Diyarbakır Kalkınma Merkezi'ni kurdu. Şimdi Güneydoğu bölgesinde ücretsiz danışmanlık hizmeti veriyor. Ayrıca STK'ların ve bireylerin güçlenmesi için geliştirdikleri program ile yöre gençlerine ve kuruluşlara kapasite geliştirme eğitimi veriyor ve uygulamalarını hayata geçiriyor. Hem STK'ların daha verimli çalışmasını sağlayacak örnekler oluşturmayı hem de gençlere istihdam imkânı sağlamayı hedeflemektedir.

Buradaki temel görüş, bizzat yerel insanın katılımı ile yapılacak çalışmaların sonuç vereceği düşüncesidir.

Victor Ananias / Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği

Victor Ananias, Bodrum'da liseyi bitirdikten sonra bir yıl 9 Eylül Üniversitesi'nde okudu. Daha sonra çeşitli ülkeleri gezerek değişik kültürlerle tanıştı. Öğrendikleri doğrultusunda ekolojik yaşam kültürü konusunda çalışmaya başladı. 1992 yılında Bodrum'da Buğday Vejetaryen Restaurant'ı kurdu. 8 yıl boyunca burada ekolojik yaşam hakkında çeşitli sergiler, toplantılar düzenlendi. Çeşitli sivil toplum kuruluşları ile çalışmalar yaptı. 1998 yılından beri de Buğday Dergisi'ni çıkarmaktadır. Türkiye'de ilk defa iç pazara yönelik ekolojik tarım uygulamalarını gerçekleştirmeyi, alternatif pazarlama ve tanıtım stratejileri ile ekolojik yaşam kültürü bilinçlenmesini sağlamaya çalışmıştır (www.bugday.org).

2003 yılından beri de TA-TU-TA projesi ile organik tarım yapan çiftliklere gönüllü hizmet elamanı yetiştirmiş ve eko turizm yapmak isteyenlere yardımcı olmuştur.

Yasemin Ute Kılıç / Ekolojik Tarım

Alman asıllı Ute Kılıç, uzun yıllardır Türkiye'de yaşıyor. Bir Alman akademisinde ekolojik tarım eğitimi alan Ute, son 7 yıldır Eğirdir ilçesinin küçük bir köyünde yaşıyor. Eğirdir, Türkiye'nin içme suyu kalitesine sahip olan tek gölüdür. Uygun iklim koşulları nedeniyle elmacılıktan vazgeçilemeyeceğini, ama değişim gerektiğine inanan Ute, burada örnek bir bahçe kurarak, bölgedeki çiftçilere örnek çalışmalar yaparak işe başlamıştır. Bu çalışmalarını çevresinden başlayarak bütün ülkede yaygınlaştırmayı amaçlamaktadır. Bölgede ilk ekolojik işletmeyi kurarak iyi bir örnek oluşturmuştur (*e-posta: yasamekolojik@superonline.com*).

Yusuf Kulca / Umüt Çocukları Derneği

Yusuf Kulca'nın yaklaşık yirmi yıl önce başlattığı sokak çocuklarıyla ilgili öncü çalışmaları sonucunda, bugün çocukların kalabilecekleri yerleri, yiyebilecekleri yemekleri ve eğer aileleri varsa onlara dönebilmeleri için danışmanlık hizmeti alma imkânları ve iş olanakları var. Sokak çocukları ile ilgili çalışmaları artık Türkiye genelinde örnek alınan Yusuf Kulca hem kamu kuruluşlarına hem de sivil kuruluşlara danışmanlık yaparak yeni çalışma alternatiflerinin oluşmasında aktif rol almaktadır (www.umutcocuklari.org.tr).

Zeynep Uluer / Özel Sektör Gönüllüleri Derneği

Özel sektörde çalışan iyi tahsil görmüş, donanımlı kişilerin sosyal sorumluluk olarak kendi ülkeleri için gönüllü çalışmalar yapmasının gerekli olduğunu düşünen Zeynep Uluer, ilk olarak Citibank'ta çalışmalara başlamıştır. Daha sonra çevresini işe katarak daha yaygın çalışmalar yapmıştır. En sonunda Özel Sektör Gönüllüleri Derneği'ni kurup, şirket gönüllülüğünü mümkün hâle getirerek sivil toplumu desteklemek için iş dünyası ve sivil örgütlenmelerin bir arada çalışabileceği bir zemin oluşturmayı amaçlamaktadır (www.osgd.org).

2007 YILI SOSYAL GİRİŐİMCİŐİ

Türkiye'de 2007 yılında Ernst & Young Şirketi, Schwab Vakfı ile işbirliği yaparak Türkiye'de yılın girişimcilerinin yanı sıra yılın sosyal girişimcisini de seçmişlerdir. Prof. Dr. Mustafa Sarı, 2007 yılının sosyal girişimcisi olmuştur.



*STGM tarafından yürütülen
"Sivil Toplumun Geliştirilmesi İçin
Örgütlenme Özgürlüğünün Güçlendirilmesi
Projesi", AB Komisyonu tarafından
desteklenmektedir.*



Sivil Toplum Geliştirme Merkezi

89. Sok. No: 14/9

06550 Yıldız Çankaya ANKARA

Tel: 0312 442 42 62 (pbx)

Faks: 0312 442 57 55

e-posta: bilgi@stgm.org.tr

www.stgm.org.tr